



**AM-5666**

Seat No. \_\_\_\_\_

**M. Com. (Part - I) Examination**

**March / April - 2016**

**1.5 : Accounting For Manage. Decision**  
*(Old Course)*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

**સૂચના :** (1) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.  
(2) સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર ગણતરી દર્શાવવી જરૂરી છે.

**૧ પ્રેમ લિ.ના તા. ૩૧-માર્ચ ૨૦૧૪ અને ૨૦૧૫નાં પાકા સરવૈયા ૨૦  
નીચે મુજબ છે :**

| જવાબદારીઓ       | ૨૦૧૩-૧૪          | ૨૦૧૪-૧૫          | મિલકતો         | ૨૦૧૩-૧૪          | ૨૦૧૪-૧૫          |
|-----------------|------------------|------------------|----------------|------------------|------------------|
| ઈક્સટી શેરમૂડી  | ૧૨,૦૦,૦૦૦        | ૧૮,૦૦,૦૦૦        | જમીન-મકાન      | ૬,૪૦,૦૦૦         | ૧૩,૦૦,૦૦૦        |
| શેર પ્રીમિયમ    | ૭૦,૦૦૦           | ૧,૧૫,૦૦૦         | યંત્રો         | ૮,૦૦,૦૦૦         | ૮,૬૦,૦૦૦         |
| સામાન્ય અનામત   | ૩,૦૦,૦૦૦         | ૧,૪૦,૦૦૦         | પેટન્ટ         | ૧,૦૦,૦૦૦         | ૮૪,૦૦૦           |
| ન.નુ. ખાતું     | ૧,૬૦,૦૦૦         | ૩,૦૦,૦૦૦         | ફર્નિચર        | ૧,૭૪,૦૦૦         | ૧,૬૦,૦૦૦         |
| ૮% ના ડિબેંચર્સ | ૩,૪૦,૦૦૦         | ૪,૦૦,૦૦૦         | સ્ટોક          | ૨,૮૦,૦૦૦         | ૨,૧૦,૦૦૦         |
| લેણાદારો        | ૨,૦૦,૦૦૦         | ૨,૮૪,૦૦૦         | દેવાદારો       | ૩,૦૦,૦૦૦         | ૪,૪૦,૦૦૦         |
| કરવેરાની        |                  |                  | રોકડ-બેક       | ૧,૨૪,૦૦૦         | ૧,૦૧,૦૦૦         |
| જોગવાઈ          | ૧,૬૦,૦૦૦         | ૧,૩૦,૦૦૦         | ડિબેંચર્સ વટાવ | ૧૦,૦૦૦           | ૧૪,૦૦૦           |
| <b>કુલ રૂ.</b>  | <b>૨૪,૪૦,૦૦૦</b> | <b>૩૨,૮૦,૦૦૦</b> | <b>કુલ રૂ.</b> | <b>૨૪,૪૦,૦૦૦</b> | <b>૩૨,૮૦,૦૦૦</b> |

વધારાની માહિતી :

- (૧) વર્ષ દરમ્યાન ચૂકવેલ કરવેરા રૂ. ૮૫,૦૦૦ અને ડિવિડન્ડ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦.
- (૨) ડિબેંચર્સ ૫% વટાવથી બહાર પાડ્યા હતા.
- (૩) વર્ષ દરમ્યાન સામાન્ય અનામતમાંથી દર ચાર ઈક્સટી શેર સામે એક ઈક્સટી શેર બોનસ તરીકે આપેલ છે.  
નવા ઈક્સટી શેર ૧૫% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ છે.
- (૪) માંડી વાળેલ ઘસારો :
  - જમીન-મકાન રૂ. ૫૫,૦૦૦, યંત્રો રૂ. ૧,૬૨,૦૦૦
  - ફર્નિચર રૂ. ૧૫,૦૦૦, પેટન્ટ રૂ. ૧૫,૦૦૦
- (૫) વર્ષ દરમ્યાન રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦ના યંત્રો રૂ.૨,૦૦,૦૦૦માં વેચ્યા હતા.  
ઉપરની વિગતોના આધારે AS-3 મુજબ રોકડ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

**અથવા**

૧ અંદાજપત્ર દ્વારા અંકુશ એટલે શું ? અંદાજપત્રીય અંકુશના ફાયદા અને મર્યાદાઓ વર્ણવો. ૨૦

૨ નીચેની વિગતો પરથી સંજ્ય લિ.ના વેચાણને લગતાં વિચલનો શોધો : ૨૦

- વેચાણ મૂલ્ય વિચલન
- વેચાણ કિંમત વિચલન
- વેચાણ જથ્થા વિચલન
- વેચાણ મિશ્રણ વિચલન
- વેચાણ પેટા-જથ્થા વિચલન.

| વસ્તુ | પ્રમાણ          |                |            | ખરેખર           |                |            |
|-------|-----------------|----------------|------------|-----------------|----------------|------------|
|       | જથ્થો<br>(એકમો) | વેચાણ<br>કિંમત | કુલ<br>રકમ | જથ્થો<br>(એકમો) | વેચાણ<br>કિંમત | કુલ<br>રકમ |
| X     | ૫,૦૦૦           | ૫              | ૨૫,૦૦૦     | ૬,૦૦૦           | ૬              | ૩૬,૦૦૦     |
| Y     | ૪,૦૦૦           | ૬              | ૨૪,૦૦૦     | ૫,૦૦૦           | ૫              | ૨૫,૦૦૦     |
| Z     | ૩,૦૦૦           | ૭              | ૨૧,૦૦૦     | ૪,૦૦૦           | ૮              | ૩૨,૦૦૦     |
|       | ૧૨,૦૦૦          |                | ૭૦,૦૦૦     | ૧૪,૦૦૦          |                | ૮૩,૦૦૦     |

#### અથવા

૨ (અ) અંદાજપત્રીય અંકુશ અને પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત જણાવી પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિના ફાયદાની ચર્ચા કરો. ૧૦

(બ) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્ર અને પ્રણાલિકાગત અંદાજપત્રનો તફાવત જણાવી, શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રના ફાયદા વર્ણવો. ૧૦

૩ પ્રિન્સ કંપનીનું અંદાજપત્ર મુજબનું ઉત્પાદન ૧૨,૫૦૦ એકમોનું છે. ૨૦  
પણ ખરેખર ઉત્પાદન ૧૩,૦૦૦ એકમોનું થયું છે. જે પૈકી ૧૧,૦૦૦ એકમોનું વેચાણ થયું છે.  
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ. ૧૪૫ નક્કી થઈ છે. પડતર અંગેની વિગતો નીચે મુજબ છે :

એકમદીઠ રૂ.

|                          |    |
|--------------------------|----|
| પ્રત્યક્ષ માલસામાન ..... | ૪૮ |
| પ્રત્યક્ષ મજૂરી .....    | ૧૯ |
| ચલિત કારખાના ખર્ચ .....  | ૭  |

|                     |          |
|---------------------|----------|
| स्थिर खर्च :        | ₹.       |
| કારખાનાના .....     | 2,92,500 |
| વહીવટી .....        | 9,50,625 |
| વેચાણ-વિતરણના ..... | 22,000   |

ખરેખર વેચાણ પર  $2\frac{1}{2}\%$  કમિશન આપવાનું છે.

- (1) સમાવેશી પડતર પદ્ધતિ મુજબ અને
- (2) સીમાન્ત પડતર પદ્ધતિ મુજબ નફો દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

|   |  |    |
|---|--|----|
| ૩ | (અ) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર નિર્ધારણનો ખ્યાલ સમજાવી તેના મહત્વની ખર્ચ કરો.   | ૧૦ |
|   | (બ) મૂલ્ય શ્રેષ્ઠી સાંકળ વિશ્લેષણનો અર્થ સમજાવી મૂલ્ય શ્રેષ્ઠી સાંકળ વિશ્લેષણ અને મૂલ્ય એન્જિનિયરિંગ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. | ૧૦ |
| ૪ | વિશ્ા કંપની લિ. બે પ્રકારના સ્પેરપાર્ટ્સ A અને Bનું ઉત્પાદન કરે છે તેના રેકોર્ડ પરથી નીચેની માહિતી મળે છે.                 | ૨૦ |

| વિગત                               | સ્પેરપાર્ટ્સ |         |
|------------------------------------|--------------|---------|
|                                    | A            | B       |
| પ્રત્યક્ષ માલસામાન એકમદીઠ રૂ.      | ૨૦           | ૨૫      |
| પ્રત્યક્ષ મજૂરી - કલાક દીઠ ૫૦ પૈસા | ૨૦ કલાક      | ૩૦ કલાક |
| વેચાણ કિંમત - એકમદીઠ રૂ.           | ૬૦           | ૧૦૦     |
| સ્થિર ખર્ચ રૂ. ૧૦,૦૦૦              | -            | -       |
| ચલિત ખર્ચ (મજૂરીના)                | ૧૦૦%         | ૧૦૦%    |

કંપનીના સંચાલકો અગામી સમયના બજેટ માટે વેચાણ મિશ્રના નીચે મુજબના વિકલ્પો અંગેની શક્યતાઓ વિચારે છે :

- (૧) Aના ૪૫૦ એકમો અને Bના ૩૦૦ એકમો
- (૨) માત્ર Aના ૮૦૦ એકમો
- (૩) માત્ર Bના ૬૦૦ એકમો
- (૪) Aના ૬૦૦ એકમો અને Bના ૨૦૦ એકમો

તમે ક્યા પ્રકારના વેચાણ મિશ્રની ભલામણ કરશો ?

અથવા

૪ નોંધ લખો : ૨૦

- (૧) ચાવીરૂપ પરિબળો
- (૨) વૈકલ્પિક પડતર
- (૩) સંબંધિત પડતર.

૫ ટૂકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ચાર) ૨૦

- (૧) તફાવત પડતર વિશ્લેષણ
- (૨) સર્વોચ્ચ અંદાજપત્ર
- (૩) સમતુટ બિંદુ
- (૪) નિર્જિય સમય વિચારણ
- (૫) રોકડ અંદાજપત્રના હેતુઓ
- (૬) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર.

## ENGLISH VERSION

**Instructions :** (1) Each question carries equal marks.  
 (2) Calculation must be required.

1 Balance Sheet of Prem Ltd. on 31<sup>st</sup> March 2014 and ૨૦  
 2015 are as under :

| <i>Liabilities</i>  | <i>2013-14</i><br><i>Rs.</i> | <i>2014-15</i><br><i>Rs.</i> | <i>Assets</i>    | <i>2013-14</i><br><i>Rs.</i> | <i>2014-15</i><br><i>Rs.</i> |
|---------------------|------------------------------|------------------------------|------------------|------------------------------|------------------------------|
| Equity shares       | 12,00,000                    | 18,00,000                    | Land & Building  | 6,50,000                     | 13,00,000                    |
| Share Premium       | 70,000                       | 1,15,000                     | Machinery        | 8,00,000                     | 9,60,000                     |
| General Reserve     | 3,00,000                     | 1,50,000                     | Patent           | 1,00,000                     | 85,000                       |
| P&L Account         | 1,60,000                     | 3,00,000                     | Furniture        | 1,75,000                     | 1,60,000                     |
| 9% Debentures       | 3,50,000                     | 5,00,000                     | Stock            | 2,80,000                     | 2,10,000                     |
| Creditors           | 2,00,000                     | 2,85,000                     | Debtors          | 3,00,000                     | 4,50,000                     |
| Provision for taxes | 1,60,000                     | 1,30,000                     | Cash-Bank        | 1,25,000                     | 1,01,000                     |
|                     |                              |                              | Debenture        |                              |                              |
|                     |                              |                              | Discount         | 10,000                       | 14,000                       |
| <i>Total Rs.</i>    | <i>24,40,000</i>             | <i>32,80,000</i>             | <i>Total Rs.</i> | <i>24,40,000</i>             | <i>32,80,000</i>             |

### *Other Information :*

- (1) During the year Rs. 95,000 were paid for tax and Rs. 1,50,000 for dividend.

(2) Debenture were issued at 5% discount.  
 (3) During the year, company has given bonus share in ratio of one bonus share to holder of four equity shares from general reserve.

New equity shares were issued at 15% premium.

(4) Depreciation written off :

On Land and Building ..... Rs. 55,000

On Machinery ..... Rs. 1,92,000

Furniture ..... Rs. 15,000

Patent ..... Rs. 15,000

(5) Machinery Rs. 2,50,000 was sold at Rs. 2,00,000 during the year

From above mentioned information prepare cash flow statement as per AS-3.

**OR**

**1** Define budgetary control and state advantages and limitation of budgetary control in briefly. **20**

**2** From the following information of Sanjay Ltd. sales calculate the sales variances on the basis of given data : **20**

(1) Sales value variance  
 (2) Sales price variance  
 (3) Sales volume variance  
 (4) Sales mix variance  
 (5) Sales sub-volume variance.

| <i>Product</i> | <i>Standard</i>            |                                  |                         | <i>Actual</i>              |                                  |                       |
|----------------|----------------------------|----------------------------------|-------------------------|----------------------------|----------------------------------|-----------------------|
|                | <i>Quantity<br/>(Unit)</i> | <i>Sales<br/>Price<br/>(Rs.)</i> | <i>Amount<br/>(Rs.)</i> | <i>Quantity<br/>(Unit)</i> | <i>Sales<br/>Price<br/>(Rs.)</i> | <i>Amount<br/>Rs.</i> |
| X              | 5,000                      | 5                                | 25,000                  | 6,000                      | 6                                | 36,000                |
| Y              | 4,000                      | 6                                | 24,000                  | 5,000                      | 5                                | 25,000                |
| Z              | 3,000                      | 7                                | 21,000                  | 4,000                      | 8                                | 32,000                |
|                | <b>12,000</b>              |                                  | <b>70,000</b>           | <b>15,000</b>              |                                  | <b>93,000</b>         |

**OR**

2 (a) Distinguish between standard costing and budgetary control and discuss the advantages of standard costing. 10

(b) Differentiate zero based budget and traditional budget and explain the advantages of zero based budget. 10

3 Budgeted production of Prince Co. is 12,500 units while actual production is 13,000 units. Out of which 11,000 units were sold. Selling price per unit is Rs. 145. Details regarding cost of product are as follows : 20

|   | <i>Per unit (Rs.)</i> |
|---|-----------------------|
| Direct Material .....   | 48                    |
| Direct Labour .....   | 19                    |
| Variable factory Exp. ....                                    | 7                     |
| Fixed Expenses :  |                       |
| Factory .....   | Rs. 2,12,500          |
| Administrative .....  | Rs. 1,50,825          |
| Selling and distribution .....                                | Rs. 22,000            |
| Commission at $2\frac{1}{2}\%$ on actual sale is to be given. |                       |

Prepare statement showing profit as per

(1) Absorption costing and  
 (2) Marginal costing.

**OR**

3 (a) Explain activity based costing and discuss its advantages. 10

(b) Explain value chain analysis and discuss how it is different from value engineering. 10

4 Vishva Co. Ltd. manufactures two types of spare parts A **20** and B. Following information is received from its records :

| <i>Particulars</i>               | <i>Spare Parts</i> |          |
|----------------------------------|--------------------|----------|
|                                  | <i>A</i>           | <i>B</i> |
| Direct material (per unit) Rs.   | 20                 | 25       |
| Direct wages (Rs. 0.50 per hour) | 20 hours           | 30 hours |
| Selling price (per unit) Rs.     | 60                 | 100      |
| Fixed cost Rs. 10,000            | -                  | -        |
| Variable expenses (of wages)     | 100%               | 100%     |

Directors of the company are thinking for the possibilities of various options of sales mix for coming budget period :

- (1) 450 units of A and 300 units of B
- (2) Only 900 units of A
- (3) Only 600 units of B
- (4) 600 units of A and 200 units of B

Which type of sales mix will you suggest ?

Show with necessary calculations.

**OR**

4 Explain : **20**

- (1) Key Factor
- (2) Opportunity cost
- (3) Relevance cost.

5 Write short notes : (any **four**) **20**

- (1) Differential cost analysis
- (2) Master budget
- (3) Break-even point
- (4) Idle time variance
- (5) Objectives of cash budgeting
- (6) P/V Ratio.